

1998 — ОИЛА ИИЛИ

Халқ таълими вазирлигига қарашли Таълим илмий марказининг директори, психология фаннари доктори, профессор Гайрат Шоумаров билан сұхбатимиз оны мавзусида бўлди.

— Оила ва жамият ўртасидаги ўзаро боғлиқини кандай изоҳлашибиз?

— Ҳар бир жамият шахслардан иборат. Шахс оиласда дунёга келади, оиласдан тегиси наслий дастур олади, оиласда шаклланади, маълум ёнда ўзи оила курдади ва янги шахсларни дунёга келтириб, уларни шахс сифати шакллантириди.

Шу сабабли ҳар бир жамиятнинг иқтиносиди фарононлиги, маънавии, маданий ривожланиши сависи, жисмонан бакувватлиги, сиёсиёт дунёга ба юшса жиҳатлари оиласга боғлиқиди.

Оила жамиятда содир бўлалётган ўзгаришларни акс этириб турувчи кўзги хамид. Аммо шу ўринда эзлатиб ўтиш жиски, кўзгулар турилди бўлгани каби оиласа ҳам ҳар хилдири. Шу сабабли бир-иккита ночор оиласда кўриб ёки, ак-

Илмий нуқтаи назар

ЖАМИЯТ
АСОСИ

синча, никоятда яхши таъминланган оиласа асоси бутун жамиятга бахо бериб бўлмайди. Барчада оиласидан олинган статистик маълумотлар, улар асосида чиқарилган фози, ўрта курсатчилик ва хулосалар бир ҳар жамиятни объектив кўзгуси бўлиши мумкин. Кисиси, оиласада ҷаҳончалик маънавий бой, алхонада коп, моддий таъминланган, соглом, жисмонан бакувват, ақли, оила азольарни бир-бirligida, жамият ҳам ҷаҳончалик фаронон, маданийлиги, ҳар томоннама соглом ва бакувват бўлади. Ҳар бир оиласа бўлган бўлганини эзлатади.

— Жамият таъкидтида оиласининг ўрни оиласа азольарининг ўширишада жамиятнинг бурчи нималардан ўшибар бўлади?

— Ҳар бир оиласининг, ота-онанинг энг муҳим вазифаси соглом болани дучея келтириш ва ундан жисмонан бакувват, алан тेरан, маънавий бой, ватантарвар, комил-инсон шахсини шакллантиришидир. Жамиятнинг бурчи эса шундай шахсни шакллантириша оиласа ёрдам бериш, ҳар бир шахснинг меҳнатини қадрлаш, меҳнатига яраша ўқ, тўлаш, шахс, мутахассис сифатида таъминлашига

тегиши шарт-шароитларни яратиш ва ҳоказо. Ҳар бир шахс жамиятдан кўпроқ олиш эмас, ақсина, жамиятга кўпроқ бериш ҳакида ўйлаши керак. Жамият ба биз санлигимизни ва ўзимиз-ўзимизни, бир-биримизни талон-тароқ кильмаслигимизни доимо ёдда тутиш лозим деб биламади.

Жамият таъкидтида оиласининг ўрни ҳақида гапирилар эканмиз, ҳалқимиз милий хусусиятларини назарада кочира олмаймиз, юна бу борада милий хусусиятларини ўрни даражада?

— Милий хусусиятларни ўзи алоҳида фанида ташкил қилиди. Шу сабабли саволга майланни оиласа доирасида ёндошишимиз максадга мувофиқ, бирда мустаҳкамлигига милий хусусиятларнинг ўрни бениҳоя каттадир. Милий энг мухимларни санаф Утамиш.

Биринчиси, ёғлигизнинг оддини олишида «совинил институти», Европа, МДҲда минглаб одамлар ўзининг бўлажак турмуш ўртоини турили хизмат (сервис)лар оркали кидириб юришида. Ҳубекистонда юшлови ўзбеклар ва ўзга маҳалий милиятларда сочирилар оркали бу ижтиёдий муммом ўз вактида ҳамда осон ечилади. Янни, сочирил тенгиги тегиги тобиғи оиласа кўришга ёрдамлашиди. Шу ўринда улар бўлажак келин ёки кўёвда адашмаслик учун суртиширади. Шу эса оиласа мустаҳкамлигига хизмат килиди.

Иккинчisi, оиласада муносабатлар. Янни оиласа азольарининг ўши, жиснига кўра тутган мавзеи. Оила тулиши, ўндаги мавке, вазифаларга ўзаро бўйсунши жамиятда бошкартуви эслатади.

— Оила ўйлида ҳандай ишларни бажариш лозим, деб хисоблашибиз?

— Аввало ҳукуматимиз монидан тайёрланган режалар ва айниска оила билан бўғлиқ бўлган режаларнинг бажарилиши кўп жиҳозларни ўзимизга, мутахассисларга боллиг. Энг мумхим ишлардан бирни Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар қўмитаси кошида ташкил этилган «Оила» Илмий-амалий марказини соҳани биладиган фидоди мутахассислар билан таъминлаши.

Муҳим ишларимиздан яна бирни сифатида оиласини хозигри кўнгудаги мумомларни, унинг эртагини кўна кўлиши. Оила фарононлиги борасидан олиб бораётган илмий-таддикотлар доирасида ўзимизга ўзгариши ўзимизга, мутахассисларга боллиг. Энг мумхим ишлардан бирни Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар қўмитаси кошида ташкил этилган «Оила» Илмий-амалий марказини соҳани биладиган фидоди мутахассислар билан таъминлаши.

Иккиси, оиласада муносабатлар. Янни оиласа азольарининг ўши, жиснига кўра тутган мавзеи. Оила тулиши, ўндаги мавке, вазифаларга ўзаро бўйсунши жамиятда бошкартуви эслатади.

— Оила ўйлида ҳандай ишларни бажариш лозим, деб хисоблашибиз?

— Аввало ҳукуматимиз монидан тайёрланган режалар ва айниска оила билан бўғлиқ бўлган режаларнинг бажарилиши кўп жиҳозларни ўзимизга, мутахассисларга боллиг. Энг мумхим ишлардан бирни Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар қўмитаси кошида ташкил этилган «Оила» Илмий-амалий марказини соҳани биладиган фидоди мутахассислар билан таъминлаши.

Муҳим ишларимиздан яна бирни сифатида оиласини хозигри кўнгудаги мумомларни, унинг эртагини кўна кўлиши. Оила фарононлиги борасидан олиб бораётган илмий-таддикотлар доирасида ўзимизга ўзгариши ўзимизга, мутахассисларга боллиг. Энг мумхим ишлардан бирни Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар қўмитаси кошида ташкил этилган «Оила» Илмий-амалий марказини соҳани биладиган фидоди мутахассислар билан таъминлаши.

Иккиси, оиласада муносабатлар. Янни оиласа азольарининг ўши, жиснига кўра тутган мавзеи. Оила тулиши, ўндаги мавке, вазифаларга ўзаро бўйсунши жамиятда бошкартуви эслатади.

— Оила ўйлида ҳандай ишларни бажариш лозим, деб хисоблашибиз?

— Аввало ҳукуматимиз монидан тайёрланган режалар ва айниска оила билан бўғлиқ бўлган режаларнинг бажарилиши кўп жиҳозларни ўзимизга, мутахассисларга боллиг. Энг мумхим ишлардан бирни Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар қўмитаси кошида ташкил этилган «Оила» Илмий-амалий марказини соҳани биладиган фидоди мутахассислар билан таъминлаши.

Иккиси, оиласада муносабатлар. Янни оиласа азольарининг ўши, жиснига кўра тутган мавзеи. Оила тулиши, ўндаги мавке, вазифаларга ўзаро бўйсунши жамиятда бошкартуви эслатади.

— Оила ўйлида ҳандай ишларни бажариш лозим, деб хисоблашибиз?

— Аввало ҳукуматимиз монидан тайёрланган режалар ва айниска оила билан бўғлиқ бўлган режаларнинг бажарилиши кўп жиҳозларни ўзимизга, мутахассисларга боллиг. Энг мумхим ишлардан бирни Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар қўмитаси кошида ташкил этилган «Оила» Илмий-амалий марказини соҳани биладиган фидоди мутахассислар билан таъминлаши.

Иккиси, оиласада муносабатлар. Янни оиласа азольарининг ўши, жиснига кўра тутган мавзеи. Оила тулиши, ўндаги мавке, вазифаларга ўзаро бўйсунши жамиятда бошкартуви эслатади.

— Оила ўйлида ҳандай ишларни бажариш лозим, деб хисоблашибиз?

— Аввало ҳукуматимиз монидан тайёрланган режалар ва айниска оила билан бўғлиқ бўлган режаларнинг бажарилиши кўп жиҳозларни ўзимизга, мутахассисларга боллиг. Энг мумхим ишлардан бирни Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар қўмитаси кошида ташкил этилган «Оила» Илмий-амалий марказини соҳани биладиган фидоди мутахассислар билан таъминлаши.

Иккиси, оиласада муносабатлар. Янни оиласа азольарининг ўши, жиснига кўра тутган мавзеи. Оила тулиши, ўндаги мавке, вазифаларга ўзаро бўйсунши жамиятда бошкартуви эслатади.

— Оила ўйлида ҳандай ишларни бажариш лозим, деб хисоблашибиз?

— Аввало ҳукуматимиз монидан тайёрланган режалар ва айниска оила билан бўғлиқ бўлган режаларнинг бажарилиши кўп жиҳозларни ўзимизга, мутахассисларга боллиг. Энг мумхим ишлардан бирни Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар қўмитаси кошида ташкил этилган «Оила» Илмий-амалий марказини соҳани биладиган фидоди мутахассислар билан таъминлаши.

Иккиси, оиласада муносабатлар. Янни оиласа азольарининг ўши, жиснига кўра тутган мавзеи. Оила тулиши, ўндаги мавке, вазифаларга ўзаро бўйсунши жамиятда бошкартуви эслатади.

— Оила ўйлида ҳандай ишларни бажариш лозим, деб хисоблашибиз?

— Аввало ҳукуматимиз монидан тайёрланган режалар ва айниска оила билан бўғлиқ бўлган режаларнинг бажарилиши кўп жиҳозларни ўзимизга, мутахассисларга боллиг. Энг мумхим ишлардан бирни Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар қўмитаси кошида ташкил этилган «Оила» Илмий-амалий марказини соҳани биладиган фидоди мутахассислар билан таъминлаши.

Иккиси, оиласада муносабатлар. Янни оиласа азольарининг ўши, жиснига кўра тутган мавзеи. Оила тулиши, ўндаги мавке, вазифаларга ўзаро бўйсунши жамиятда бошкартуви эслатади.

— Оила ўйлида ҳандай ишларни бажариш лозим, деб хисоблашибиз?

— Аввало ҳукуматимиз монидан тайёрланган режалар ва айниска оила билан бўғлиқ бўлган режаларнинг бажарилиши кўп жиҳозларни ўзимизга, мутахассисларга боллиг. Энг мумхим ишлардан бирни Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар қўмитаси кошида ташкил этилган «Оила» Илмий-амалий марказини соҳани биладиган фидоди мутахассислар билан таъминлаши.

Иккиси, оиласада муносабатлар. Янни оиласа азольарининг ўши, жиснига кўра тутган мавзеи. Оила тулиши, ўндаги мавке, вазифаларга ўзаро бўйсунши жамиятда бошкартуви эслатади.

— Оила ўйлида ҳандай ишларни бажариш лозим, деб хисоблашибиз?

— Аввало ҳукуматимиз монидан тайёрланган режалар ва айниска оила билан бўғлиқ бўлган режаларнинг бажарилиши кўп жиҳозларни ўзимизга, мутахассисларга боллиг. Энг мумхим ишлардан бирни Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар қўмитаси кошида ташкил этилган «Оила» Илмий-амалий марказини соҳани биладиган фидоди мутахассислар билан таъминлаши.

Иккиси, оиласада муносабатлар. Янни оиласа азольарининг ўши, жиснига кўра тутган мавзеи. Оила тулиши, ўндаги мавке, вазифаларга ўзаро бўйсунши жамиятда бошкартуви эслатади.

— Оила ўйлида ҳандай ишларни бажариш лозим, деб хисоблашибиз?

— Аввало ҳукуматимиз монидан тайёрланган режалар ва айниска оила билан бўғлиқ бўлган режаларнинг бажарилиши кўп жиҳозларни ўзимизга, мутахассисларга боллиг. Энг мумхим ишлардан бирни Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар қўмитаси кошида ташкил этилган «Оила» Илмий-амалий марказини соҳани биладиган фидоди мутахассислар билан таъминлаши.

Иккиси, оиласада муносабатлар. Янни оиласа азольарининг ўши, жиснига кўра тутган мавзеи. Оила тулиши, ўндаги мавке, вазифаларга ўзаро бўйсунши жамиятда бошкартуви эслатади.

— Оила ўйлида ҳандай ишларни бажариш лозим, деб хисоблашибиз?

— Аввало ҳукуматимиз монидан тайёрланган режалар ва айниска оила билан бўғлиқ бўлган режаларнинг бажарилиши кўп жиҳозларни ўзимизга, мутахассисларга боллиг. Энг мумхим ишлардан бирни Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар қўмитаси кошида ташкил этилган «Оила» Илмий-амалий марказини соҳани биладиган фидоди мутахассислар билан таъминлаши.

Иккиси, оиласада муносабатлар. Янни оиласа азольарининг ўши, жиснига кўра тутган мавзеи. Оила тулиши, ўндаги мавке, вазифаларга ўзаро бўйсунши жамиятда бошкартуви эслатади.

— Оила ўйлида ҳандай ишларни бажариш лозим, деб хисоблашибиз?

— Аввало ҳукуматимиз монидан тайёрланган режалар ва айниска оила билан бўғлиқ бўлган режаларнинг бажарилиши кўп жиҳозларни ўзимизга, мутахассисларга боллиг. Энг мумхим ишлардан бирни Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар қўмитаси кошида ташкил этилган «Оила» Илмий-амалий марказини соҳани биладиган фидоди мутахассислар билан таъминлаши.

Иккиси, оиласада муносабатлар. Янни оиласа азольарининг ўши, жиснига кўра тутган мавзеи. Оила тулиши, ўндаги мавке, вазифаларга ўзаро бўйсунши жамиятда бошкартуви эслатади.

